

irritata recurrere) quid erit mihi faciūdum? Curabo, ut nosti, tum quoque: neque unquam defuturus sum officio, quod liberis natura praescripsit: neque generis, quoad in me fuerit, obliuiscar. Deinde si respueris nū credere debeo futurum, ut me denuo recipias, illud uide. Iam ista quū facis, accersis morbum, pestemque refricas: heri ac nudius tertius è tantis elapsus malis, contendis, uociferaris: quodque grauissimum est, irasceris ad odium propensus es: leges reuocas. Hei mihi pater, istiusmodi fuerant superioris insaniae tuae proemia.

ABDICATI FINIS, DES. ERASMO ROTE
RODAMO INTERPRETE.

LVCIANI ICARO

MENIPPVS, SIVE HYPERNEPHELVS, DES.
ERASMO ROTEROD. INTERPRETE.

TER MILLE igitur erant stadia à terra usque ad lunam, ubi prima nobis fuit mansio. Porro hinc sursum ad solem parasangæ ferme quingentæ. Rursum ab hoc usque ad ipsum denique cælum, arcemque Iouis in ædito sitam, tantum ferè spacij fuerit, quantum a gula pube succincta, atque expedita queat uno die peragere. **AMICVS.** Dic mihi per gratias Menippe: quæ sunt ista quæ de astris loqueris, ac tacitus tecum supputas? Etenim iam dudum te affectans, audio soles & lunas: præterea autem & magnifica ista, mansiones ac parasangas, peregrina quædam commemorantem. **MENIP.** Ne mireris Amice, si sublimia, aëreæque tibi uideor loqui: nam summam apud me reputo nuper actæ peregrinationis. **AMIC.** Nimirum Phœnicum exemplo uiam stellis notaras **MENIP.** Haudquaquam per Iouem: quin magis ipsis in stellis sum peregrinatus. **AMIC.** Papæ, longum profecto somnium mihi naras. Siquidem totas edormisti parasangas insciens. **MENIP.** Quid ais? somnium tibi referre uideor: qui modo ab ipso Ioue ipse reuersus adsum? **AMIC.** Quid audio? Itane Menippus nobis à Ioue delapsus ad est è cælo? **MENIP.** Ita sanè. Ego tibi ab ipso illo summo Ioue hodie uenio, rebus interim dictu miris, & auditis, & conspectis. Quod si non credis: equidem hoc ipso nocte supra modum gaudeo: cum supra fidem esse uideo, meam felicitatem. **AMIC.** Et quo pacto, diuine atque Olympie Menippe, mortalis cum sim, ac terrestris, quæ non credere uiro, quæ nubes superat: quæque (ut Homericis dicam uerbis) iam sit cœlitum è numero unus? Verum illud mihi dicito

dicito, si molestum non est, quibus modis in altum subuectus es, aut unde nactus scalas tanta magnitudine? Nam quantum ad faciem ac formam attinet, non es admodum similis illi Phrygio: ut coniectare possimus, te quoque ab aquila raptum fuisse: quo pocillatoris alicubi munere fungereris. MENIP. Non me clam est te iam dudum irridere. Neque uero id omnino mirum: si narrationis nouitas tibi fabulae uideretur ad similes. Cæterum ad conscensum nihil mihi erat opus, neque scalis, neque uti/ueri illius in morem/ab aquila reperer: propterea quod alæ mihi essent propriæ. AMIC. Iam uero istud quod narras, uel ipsum Dædali factum superat. Siquidem præter alia, nobis inscientibus, miluius quispian aut graculus/sex homine factus es. MENIP. Recte amice: neque procul à scopo coniecisti. Etenim illud Dædali de alis inuentum ipse quoque sum machinatus. AMIC. At interim omnium audacissime, nõ ueritus es, ne tu quoque alicubi in mare delapsus, Menippeum aliquod pelagus tibi cognomine redderes: quemadmodum ille Icarium? MENIP. Nequaquam: Siquidem Icarus cum alas haberet cera adglutinatas: eaque quàm primum ad solem esset liquefacta: defluxis alis, non mirum si decidit. At nobis citra ullam ceram erant pennæ. AMIC. Istud qui fieri potuit? Iam enim haud scio, quo pacto paulatim me adducis, ut uera uideantur quæ narras. MENIP. Ad hunc fermè modum. Aquilam egregie magnam, tum autem & uulturem ualidum arripui. His cum alas/unà cum ipsis brachijs/præsecuissem. Quin potius/ si uacat/ totius commenti rationem ordiẽ tibi percensebo. AMIC. Mihi quidem uel maxime uacat. Adeo sublimis à sermone tuo pendeo: iamque ad narrationis finem inhio. Ne uero me negligas, per Iouem amicitiae præsidem: auribus in aère suspensum, ob tuam narrationem. MENIP. Ausculta igitur. Neque enim ciuile fuerit, si spectem amicum ore hiantem relictum, cumque/ quemadmodum tu ais/ ab auribus suspensum. Ego igitur, cum expendens ea quæ sunt in uita mortalium; protinus omnes res humanas repperissem ridiculas, humiles, instabiles: nẽpe opes, imperia, mngistratus: contemptis his, atque horum studio, adiectoque animo ad ea, quæ uere sunt bona: conatus sum ab his tenebris emicare, & ad uniuersi naturam suspicere. Atque hic mihi multam attulit hæsitacionem, primum hic ipse/ qui à sapientibus appellatur mundus. Neque enim inuenire poteram, neque quo pacto factus fuisset, neque quo opifice: neque quod esset illius uel initium, uel finis. Deinde cum particulatim contemplarer, multo etiam magis ambigere sum coactus. Quippe, qui uiderem stellas temere per cælum disiectas. Tum solem ipsum, quid tandem esset, scire gestiebam. Super omnia uero, quæ Lunæ accidebant, mihi uidebantur absurda ac planè mira: puta

putabamq; causam aliquam arcanam & inexplicabilem esse, cur illa subinde speciem formamq; uariaret. Quinetiam fulgur emicans, tonitru erumpens, tum pluuia, nix, grando e sublimi demissa. Videbantur hæc quoq; omnia coniectu difficilia: quæq; nullis notis deprehendi possent. Itaq; cum ad eum modum essem affectus: optimum factu ratus sum, ut horum unumquodq; à philosophis istis perdiscerem. Siquidem existimabam illos ueritatem omnem docere posse. Quare cum ex illis præstantissimos delegissem, quatum mihi coniectare licebat, e uultus austeritate, eiq; coloris pallore, ac barbæ profunditate. Mirum enim ut mihi ex ipso protinus aspectu sublimiloquos quosdam, & cœlestium rerum peritos uiros præ se ferebant. His ubi memet docendum tradidissem magna pecunia: quam partim euestigio præsentem numerauit: partim tum me persoluturum sum pollicitus, ubi ad philosophiæ summam peruentum esset: non grauabar erectus ad nugas doceri, & uniuersi dispositionem discere. At illi tantum aberant, ut me pristina liberarent inscitia: ut in maiores etiam dubitationes coniecissent: principia nescio quæ, ac fines, tum infecabilia, inania, syluas, ideas, atq; id genus alia, mihi quotidie offundentes. Verum illud interim mihi uidebatur omnium esse grauissimum: quod cum nihil inter illos conueniret: uerū pugnantia, diuersaq; inter se omnia loquerentur: tamen postulabant, ut sibi fidem haberem: ac ad suam quisq; rationem me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdam narras. Si uiri cum essent sapientes, inter sese de rebus factiose dissidebant: neq; de hsdem eadem probabāt. MENIP. Atqui rideres Amice, si audieris illorum arrogantiam, & in disserendo prodigiosam confidentiam. Qui quidem cum humi ingrederentur, nihilq; præstantiores essent nobis, qui super terram ambulamus: ne cernentes quidem acutius quàm quiuis alius astans: nonnulli cæcutientes etiam senio atq; inertia: tamen & cœli terminos perspicere sese profitebantur: solem quoq; ipsum dimetientes, & ea quæ supra lunam sunt, aggredientes: Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis: ita & magnitudinem illarum, & figuram explicabant. Ac sæpenumero, cum forte, ne illud quidem certo scirent, quod stadijs à Megara abessent Athenæ: tamen spacium, quod interest inter solem & lunam, quot esset cubitorum, audebant pronunciare. Tum aëris altitudinem, maris profunditatem, terræ ambitū dimetientes. Ad hæc, circulos depingebant, ac triangulorum figuras super quadrangulos inducetes: neq; non sphaeras quasdam picturatas, cœlum scilicet ipsum metiētes. Iam uero illud an non insulsum, & insignis arrogantia: quod cum de rebus usq; adeo incertis loquantur, nihil tamen ita proponunt, quasi coniecturis ducantur: uerum supra modum contendunt: neq; ullum uincendi locum alijs relinquunt.

relinquunt. Tantum non iureiurando cōfirmantes, Solem massam esse cādefactā, incolī Lunam, stellas aquā potare, idēq; Sole, ueluti situla quadā per funem demissa, uaporem ē mari attrahente, atq; illis omnibus ordine potum distribuente, Nam quanta sit in dictis pugnantia, id haud difficile fuerit cognoscere. Iam mihi spectā per Iouem, num illorum decreta inter se consentiāt, ac non magis longissimis distita interuallis. Quandoquidē primū, de ipso mundo uaria est sentētia, cum alijs & ingenitus, & nunquā interiturus esse uideatur? Rursum alijs, & opificem illius, & fabricandi modum, eloqui sint ausi. Quos equidem cum primis admirabar, propterea, quod cum deum quendam rerum omnium opificem prapouissent, non illud etiam adderent, uel unde is esset profectus, aut ubi loci consisteret cum omnia fabricaretur. Nam ante uniuersi exortū, nō possis uel tēpus, uel locum imaginari. **AMIC.** Prorsus audaces quosdā Menippe homines, ac prodigiorum autores, mihi narras. **MENIP.** Quid autem, si iam audias, uir optime, quæ disferant & de Ideis, & de incorporeis: tum quæ de finito & infinito nungantur? Nam & his de rebus acriter inter se digladiantur. Dum alijs fine circūscribunt uniuersum: alijs contra, finem illud nescire existimant. Quin insuper, quidam ex istis, complures esse mundos demōstrabāt, damnantes eos, qui de hoc uelut uno quopiam illorum disputarent. Rursum alius, nescio quis uir, haud quāquam amicus paci, bellum rerum omnium parentem esse censebat. Nam de dijs, quid iam attinet loqui? Cum his deus esset numerus: illi rursus, per canes, & anseres, ac platanos deierant, Deinde alijs, reliquis omnibus dijs expulsis, uni Soli rerum omnium imperium tribuebant: ita, ut mecum etiam animo discruciarer, cum tātam audirem deorum inopiam. E diuerso alijs liberaliores, multos deos faciebant: ac dissectis illis hunc aliquem primū deum appellabant: his secundas aut tertias diuinitatis partes tribuebant. Ad hæc alijs, incorporeū quiddā & informe putabant esse numen. Alijs corpus esse imaginabantur. Deinde, non omnes erant in hac opinione, ut putarent dijs esse curæ res mortalium: uerum erāt nōnulli, qui eos omni cura liberantes, haud aliter atq; nos cōsueuimus ætate defectos, à ministerijs dimittere: nihilo aliusmodi eos inducunt, quæ cuiusmodi in comædijs induci solent satellitia. Iam, alijs superantes hæc omnia, ne esse quidem ullos omnino deos credebant, sed mundū nullo domino, nulloq; duce temere ferri sinebant. Atqui, cum hæc audiebā, uerebar nō habere fidem uiris altifremis ac probe barbatis. Neq; tamen inueniebam, ad cuius dicta me uerterem, ut aliquam illorū sententiā nanciscerem irreprehensam, ac nequaquam ab alio subuersam. Itaq; planè tandem **Homericum** illud mihi usu ueniebat, Nam sæpenumero animus inci

d tabat

tabat, ut huic alicui illorum crederē:

Sed me mens diuerſa uetabat.

In quibus omnibus cum perplexus hæſitarem, deſperabā futurū, ut ſuper his uerum aliquid in terris audirem, cæterū unica tantū uia, uniuerſa dubitatione liberari poſſe, ſi ipſe aliſ aliqua ratione additis, in cælū aſcenderē. Eius rei conficiendæ ſpem mihi præbuit primū ipſa cupiditas, deinde fabularū ſcriptor Aefopus, qui aquilis ac ſcarabeis, interdū & camelis cælū adiri potuiſſe demōſtrat, uerum ut mihi ipſi alæ prouenirent aliquando, id nulla ratione fieri poſſe uidebatur. Cæterum ſi uulturis, aut aquilæ alas induiſſem, nam has ſolas ſufficere ad humani corporis modum, futurum forſitan, ut mihi ſuccederet experientia, Itaq; correptis auibus, alteri dextram alam, porrò uulturi ſiniſtrā amputaui, idq; admodum ſcite. Deinde, quum obligaiſſem, humeriſq; loris ualidis accōmodaiſſem: tum ſummis penniſ anſas quaſdā manibus inferendis addidiſſem, mei ipſius periculum faciebam: primum ſubſiliens, ac manibus interim ſubſeruiens, & anſerum exemplo paulum adhuc à terra uolatu me ſuſtollens, inter uolandum ſummis interim pedibus ingrediens. Poſtea quum res ex animi ſententia ſuccederet, iam audacius etiā experimentum aggrediebar: cōſcenſaq; arce demii me ipſum per præcepta, atq; inde in ipſum ferebar theatrum. Mox ubi nullo periculo deuolaſſem, ſublimia iam & ardua cogitare cœpi: ac tollens me à Parnetho ſiue Hymetto, ad Geraneam uſq; uolabam: Rurſum inde ad Acrocorinthum ſubuolaui: deinde ſupra Pholoën & Erymanthum ad Taygetum uſq; Ergo quum tandem audax faciſ ſatis eſſem meditatua, iamq; perfectua & altiuolua euaiſſem, nō amplius de pulliſ imitandiſ cogitabam, uerum conſcenſo Olympo, quàm leuiſſimo cōmeatu onuſtua, inde rectà in cælum tendere cœpi: initio quidē oborta oculorum uertigine ob profunditatē: & poſtea ferebam, & hoc quoq; facile. Verum ubi iam ipſi lunæ uiciniua eſſem, plurimūq; nubium eſſem emēſua, ſentiebam me defatigatua, maxime in ala ſiniſtra, nempe uulturina. Huc igitur diuerti, ac ſuper eam inſidens requieſcebam, in terram interim è ſublimi reſpiciens, neq; ſecua quàm Homericua ille Iuppiter, nunc bellacium Thracum regionem deſpiciens, nunc Myſorū, mox (ſi libuiſſet) Græciam, Perſidem, Indiāq; : ex quibuſ omnibuſ uaria quadā uoluptate perfundebar. **AMIC.** Ergo iſta quœ que narraſ Menippe: ne ulla proruſ peregrinationiſ parte fraude mur: quin potiuſ ſi quid obiter in itinere conſpexiſti, fac ut hoc quoq; ſciamuſ. Nam ego fanè haud mediocria dicturua te expecto, de terræ forma, deq; omnibuſ quæ in terra ſunt: cuiuſmodi tibi uia ſunt ex alto contēplāti. **MENIP.** At tu quidem recte coniectaſ Amice. Quam obrem

obrem quatenus licet, conscensa luna inter narrandū peregrnanti comes esto, simulq; mecum contemplare totam terræ speciem, habitūq;. Atq; initio quidem/admodum pusillam quandā terram mihi uidere uidebar, multo, inquam, luna minorem: ita ut ego repente intentis oculis/diu dubitarē, ubinam essent tanti illi montes, ac tātum mare, quod ni Rhodiorum Colossū conspexissem, tum Phariam turrim: haud dubie prorsus ubinam esset terra, me prorsus latuisset: uerū ista quod sint sublimia, præc; cæteris eminentia, præterea oceanus paulatim ad solem resplendescens, indicabant terram esse id quod uidebam. Mox ubi fixius intenderem oculos, iam mihi omnis mortalium uita cæpit esse conspicua: non solum singulæ nationes atq; urbes: sed planè uidebam nauigantes, bellantes, agricolantes, litigantes, mulieres, feras: & ut summatim dicam,

Quicquid tellus educat alma.

AMIC. Ista quæ nunc dicis, haud quaquam sunt uerisimilia, ac secum pugnantiā. Etenim, quum paulo anteq; Menippe, terram requireres, propter ingens in medio interuallum/in arctum contractam, adeo, ut nisi Colossus tibi fecisset indicium, forsitan aliud quiddam uidere te credidisses; qui repente factus Lynceus, cuncta quæ sunt in terra, dignoscis: homines, feras, ac propemodum etiam culicum nidos. MENIP. Recte tu quidem admones: nam, quod maxime dictum oportuit, id nescio quomodo præterij. Siquidem, quum ipsam quidam terram conspectā agnoscerem: cæterum reliqua non possem perspicere propter altitudinem: nimirum iam non pertingente oculorum acie, grauius ea res me discruciat, ac uehemēter perplexum habebat. Ego, quum ad hūc modum essem sollicitus, ac propemodum etiam lachrymarer: adest à tergo sapiens ille Empedocles, ea specie, ut carbonarium quempiam esse diceres, cinere oppletus, atq; exustus. Hunc ego quum uidissem (dicendum est enim) non nihil perturbabar, ratus dæmonem aliquem lunarem uidere me. At ille: Bono, inquit, es animo Menippe,

Nullum ego sum numē, quid me immortalibus æquas?

Sum Empedocles ille physicus: etenim, ubi me præcipitē in crateras iniēcissem, fumus ab Aetna raptū huc subuexit. Itaq; nunc lunā incolo: aëriuagus plerunq;, a rore uictito. Adsum autem hæsitantiā istam tibi adempturus: nam illud (ni fallor) male te habet, torquetq;, quod non liceat tibi perspicue terram cernere. Bene abs te factum est, inquā, optime Empedocles: ubi primum deuolaro rursus in Græciam, tui memor sacrificabo tibi in fumario: atq; in Nouilunijs ter ad lunam inhians, uota faciam. Imo, per Endymionē, inquit ille, haud huc accessi præmij gratia, sed affectio quædam mouit animum meum, quum te uide-

rem affectū molestia: uerum scis quid facies, quo perspicax fias? Non per Iouem, inquam, nisi tu mihi forsitan caliginē amoueas ab oculis: nam in præsentia uideor nō mediocriter lippire. Atqui me, inquit ille, nihil erit opus. Etenim ut acute uideas, id ipse tecum è terra allatum habes penes te. Quid igitur est istud? inquā, neq; enim noui. An ignoras, inquit, te dextram aquilæ alam indutum esse? Scio, inquam, maxime, sed quid alæ cum oculo? Quoniam, inquit, aquila inter animantia cætera acutissimi uisus est, unde sola solem aduersum obtuetur, atque ita demū est rex & ingenua aquila, si non conuiuentibus oculis aduersus radios aspiciat. Ita quidem aiunt, inquam. Quare iam me pœnitet qui non meis exemptis oculis aquilinos inseruerim, cum huc ascenderem. Nam nunc sanè dimidiatus aduenio, neque omni ex parte satis regaliter adornatus, quin magis adsimilis uideor nothis istis & abdicatis. Attamen in te est, inquit, ut protinus alterum oculum regalem habeas. Etenim si assurges, uelisc; cohibita uulturis ala, alteram solum mouere, iuxta proportionem alæ, dextro oculo cernes acute, quominus altero cæcutias nulla ratione succurri potest, ppter ea quod ad partem pertineat deteriorem. Mihi, inquam satis est, si uel dextra ex parte aquilino more cernā. Nihilo enim fuerit deterius, cum mihi non raro uidisse uidear, fabros altero oculo melius etiā ad regulā exæquantes ligna. Hæc locutus, simul ea faciebā, quæ præceperat Empedodes, ille interim paulatim subducens sese, sensim in fumū euanuit. At simul atq; mouissem alam, ingens lumen mihi circūfulsit, adeo ut cuncta fierent in conspicuo, quæ hæctenus latuerant. Deflexis igitur in terram oculis, clare uidebam, & urbes, & homines, & quæ fiebant: neq; solum ea quæ sub dio, uerum etiam quæ domi faciebāt, rati sese à nemine uideri. Ptolemæū uidi cum sorore rem habentē: Lyfimacho struentem insidias filium, Antiochū Seleuci filium, nouercæ Stratonicæ danculū innuentem: Thessalū Alexandrū ab uxore tolli è medio: Antigonum filij uxore adulterio stuprantē: Attalo uenenū porrigentem filiū. Rursum ex altera parte Arfacen interficientē mulierculā: & Arbacen eunuchum gladium educentem in Arfacem. Porro Spartinus Medus è cœuiuiō foras protrahebatur à satellitibus, calice aureo in frontem impacto. Atq; his fermè cōsimilia tū in Lybia, tum apud Scythas ac Thracas, in regijs geri licebat cernere. Nempe adulterantes, occidentes, insidiantes, rapiētes, peierātes, trepidātes, nōnullos ab intimis amicis prodidi. Ac regum quidē negocia huiusmodi mihi spectaculū exhibebant. Cæterū quæ factitabāt plebei, longe magis erant ridicula. Siquidē & inter hos uidebā Hermodorū Epicureū ob mille nummū peierantē: Agathodem Stoicum de mercede discipulū in ius uocantem: Clinia

theto

et ex Arfacem
interim dormit
quæ hinc agitat
et anteq; m
pope. d. ita quoc
rem cepit adu
in ordine recen
in rerum fastigi
in clypeo, ubi et
aciones. Rursum
potebatur aliqui
uidebatur deligere
meritantes in
nōsem oculū, spe
et illis latrocinat
in hæc omnia q
libentium cō
uel potius mu
nam quicq; cant
pculare suum
iuperare cōtend
modi cantus. A
ris. MENIP. d
as agunt, omni
suppe qui nō re
ueria q; moueat
na exigat, negu
na omnes sunt in
ipōtam canentes
na uidebatur ridicula
colom. mouebat q
erit hoc nomine. qu
is eam partem uide
ia iugentū mille pe
poris mihi è fia
m habere uider
itaq; perspex
Etenim is qu
uicis atomis o
illum oculos d

rhetorē ex Aesculapij fano phialā aureā suffurantē: Herophilū Cynicū in fornice dormientē. Quid enim alios cōmemorē, qui parietes perfoderēt, qui lites agitabāt, qui fœnerabāt, qui reposcerēt? Nam uariū quoddā & undiq; mixtū erat spectaculum. AMIC. Atqui recte facies Menippe, si ista quoq; retuleris. Consentaneū est enim te ex his non uulgarem cepisse uoluptatē. MENIP. Ne fieri quidē potest Amice, ut cuncta ordine recenseā, quum spectare modo ista fuerit difficillimū, uerum rerum fastigia eiusmodi fermē uidebantur, qualia refert Homerus in clypeo, ubi erant conuiuia, nuptiæq;. Altera ex parte iudicia & conciones. Rursum alia ex parte sacrificabat quispiā. In proximo uero cōspiciebatur aliquis luctum agens. Porrò quū ad Geticam respicerem, uidebā belligerātes Getas. Rursum ubi ad Scythas deflecterē, cernere erat errantes in plaustris. Mox ubi paululū in diuersam partē deflexissem oculū, spectabā agricolantes Aegyptios. Phoenix scortabatur, Cilix latrocinabatur, Lacon loris cædebatur, Atheniēsis causas agebat. Hæc omnia quū eodem tēpore gererētur: cogita nūc cuiusmodi uisa fuerit rerum cōfusio, Non aliter, q̄ si quis producat multos saltatores, uel potius multas choreas: deinde præcipiat, ut omisso cōcentu ppriam quisq; cantionē canat. Deinde si certatim canat unusquisque, & peculiarē suum cantū absoluerē studeat, uocisq; magnitudine uicinū superare cōtendat: cogita tecum per Iouem, cuiusmodi futurus sit eiusmodi cantus. AMIC. Modis omnibus Menippe ridiculus ac cōfusaneus. MENIP. Atqui Amice, hoc genus sunt omnes qui in terris choreas agunt, omnisq; mortaliū uita ex huiusmodi constat discrepātia, quippe qui nō modo sonent absone, uerum & ornatu sint dissimili, diuersaq; moueant, neq; quicq; idem cogitent, donec choragus oēs è scæna exigat, negans diutius choreas ducere oportere. Id ubi factum est, iam omnes sunt inter se similes: taciti, nec amplius cōfusam illam, & incōpositam canentes cantionē. Verū in uario ipso ac multiformi theatro, uidelicet ridicula erant quæ gerebantur omnia: præcipue uero mihi risum mouebāt ij, qui de agrorū finibus contendebāt, quiq; sibi placerēt hoc nomine, quod Sicyoniū agrum colerēt, aut quod Marathonis eam partem haberent, quæ est iuxta Oenoēn, aut quod in Acarnania iugerū mille possiderent. Cum uniuersa Græcia, quemadmodū id temporis mihi è sublimi despicienti uidebatur, quatuor digitorū spatium habere uideretur. Attica (nisi fallor) proportionē minima pars erat. Itaq; perspexi quid esset reliquū, quod diuitibus istis animos tolleret. Etenim is qui inter hos q̄ plurimū agri possidebat, uix unā ex Epicureis atomis colere mihi uidebatur. Cæterū ubi ad Peloponesum flexissem oculos: deinde terram Cynosuræ subiectā aspexissem, uenie

bat in mentē pro quātula regione, quæ nihilo esset latior lente Aegyptia, tam ingens Argiuorum ac Lacedæmoniorū multitudo cecidisset uno die. Porro si quē cōspexissem auro superbientem, quod annulos haberet octo, phialas quatuor, magnopere ridebā & hunc. Nam Pangaum uniuersum, unā cum ipsis metallis, uix erat magnitudine milij. **AMIC.** O te felicem Menippe, qui tam nouū spectaris spectaculum. Sed age dic mihi per Iouem, ciuitates atq; homines ipsi, quanti uidebantur, ex alto cōtemplanti? **MENIP.** Equidē arbitror te sæpenumero formicarū concionem uidisse: aliquas in orbem obambulantes: nonnullas exeuntes: rursum has in ciuitatē redeuntes. Atq; hæc quidem frumum exportat: hæc alicunde raptam fabæ tunicam, aut dimidiatū frumenti granū currens apportat. Consentaneū est autē pro ratione uitæ formicarū, esse apud illas & ædium fabros, & concionatores, & magistratus, & musicos, & philosophos. Sed urbes sanè cum ipsis uiris, formicarū nidis maxime uidebantur adsimiles. Quod si tibi uideatur humiliter exēplū, uiros cum formicarū republica cōferre, uetustas Thefalorū fabulas specta. Reperies enim Myrmidonas, gentem bellicosissimā, è formicis uiros natos esse. **AMIC.** Iam postea q̄ satis spectassem omnia, satis q̄ risissem, excussi me ipsum, subuolauī

Ad reliquos diuos Iouis altitonantis in ædes.

Nondū stadiū ascenderā, cū Luna, sceminea sonās uoce: Menippe, inquit, ita tibi cōtingant quæ optas. Inserui mihi in re quapiā apud Iouem. Dic, inquā, neq; enim erit molestū, nisi si quid oneris sit portandum. Nunciū, inquit, quendā haud grauem, ac petitionē meo nomine Ioui perferes. Enecor Menippe, & multa, & intoleranda ab istis philosophis audiens. Quibus præterea nihil est negocij, nisi ut curiosi res meas exquirant, quæ sim, quanta sim, & quam ob causam dissecer, dimidiata q̄ sim: cur q̄ utrinq; gibbosa uidear. Tum hi me dicunt inhabitari, illi speculi ritu supra mare suspensam esse. Alij rursus, quod quisq; secum excogitarint, hoc mihi tribuunt. Postremo ipsum quoq; lumen aiunt mihi & furtiuum esse, & adulterinum: quodque superne à sole proficiscatur, neq; finem faciunt, etiam cum hoc qui mihi frater est, cōmittere me, & factionē inter nos ferere conantes. Neq; satis erat illis, quæ de ipso dixerunt sole, saxum esse illū, & massam candentem. Et tamē q̄ multarū rerum illis sum cōscia, quas noctu patrant, turpissimas & execrandas, cum interdū tetrici sint, & aspectu uirili, habitu q̄ graues, & imperitorū oculos in se cōiectos habentes. Atq; ego cū ista uideā, sileo tamē. Neq; enim decorū arbitror, reterege atq; in lucem esse ferre nocturnas illas diatribas: & quam quisq; in operto uiuar uitam. **QUINCIAM** si quē cōspicerem adulterantē, aut furantē, aut aliud facinus

q̄na

Quæ maxime nocturnū audentē, cōtinuò contracta nube tegebā, ne uulgo ostenderē uiros senes, ea gerentes, quæ neq; barbæ prolixæ, neq; uirtutis professioni essent decora. At istis pro nihilo est oratione me discerpere, modisq; oibus cōtumelia afficere. Adeo, ut testis est mihi nox ipsa, sæpius in animo habuerim, q̄ possem hinc longissime demigrare quōpiā, ubi liceret curiosam istorū linguam effugere. Hæc igitur memineris, ut Ioui renūcies, simulq; illud addas, ne fieri quidē posse, ut hoc in loco durem, nisi phisicos illos cōminuat, dialecticis os occludat, Stoam demoliatur, Academia exurat, quæ in Peripato habentur, diatribis finem imponat. Siquidē ad hunc deniq; modū fiet, ut mihi paretur quies, desinātcq; me quotidie cōmetiri. Fient, inquā, quæ mandas, simulq; rectā ad ipsum cœlum tendebam.

Nulli ubi comparent hominū uie boum ue labores.

Etenim paulo post ipsa etiā Luna mihi perpufilla uidebat̄ è sublimi. Tandē & terrā obtexerat. Porrò relicto ad dextrā sole, per ipsas uolās stellas, tertio die ad cœlū perueni. Ac primū quidē mihi uisū est, protinus ita ut crā, introire: ratus facile fieri posse ut fallerē: quippe dimidia mei parte aq̄la. Porrò aquilā sciebā iam olim esse Ioui familiarē. Post apd̄ me perpendebā illos q̄ primū deprehensuros esse me: qui alterā alā uulturinā indutus essem. Quapropter optimū factu ratus, nō temere uenire in periculū, adiens pulsaui fores. At Mercuriꝰ audito pulsu, ac nomē percontatus meū, festinato abiit, Ioui renunciaturus. Nec multo post, intro sum accersitus, magnope pauitās ac tremens. Offendocq; deos omnes pariter confidentes, nec hos absq; sollicitudine. Nō nihil enim animos illorū turbabat nouus & inopinatus aduentus meus. Et quantū antea nunq; expectabant futurum, ut mortales omnes mox aduenirent, ad eundē modū alati. Porrò Iupiter, admodū terribili uultu, toruocq; & Titanico me obtuens, inquit:

Quisnam es, & unde uenis: ubi nam urbs tibi, quiue parentes?

Hoc ubi audissem, propemodū metu sum exanimatus. Attamē cōstiti stupidus, præq; uocis magnitudie attonitus. Aliquāto post ad me reuersus, oīa dilucide exposui, ab ipso exorsus capite, Quemadmodū cōcupissem sublimia illa cognoscere: Quēadmodū accessissem ad philosophos: Quemadmodū pugnātia loquētes audissem: Quēadmodū desperassem, distractus illorū dictis. Deinde meum inuentū, tum alas reliquāq; omnia, usq; ad ipsum cœlū. Post omnia addidi quæ Luna mandarāt: Itaque ridens Iupiter, exporrectis aliquantum supercilij: Quid dicas, inquit, de Oto & Ephialto, cum ausus sit & Menippus in cœlum ascendere? At in præsentia quidem te ad hospitij con-

suetudinē inuitamus. Cras, inquit, super his quorū gratia huc aduenisti, dato responso dimittemus: simulq; cū dicto surgens, ibat ad eā cœli partē, unde maxime omnia poterant exaudiri. Iam enim tēpus erat, ut uotis audiēdis cōsideret. Atq; interim inter eundem, percōtabatur me super his negocijs, quæ essent in terra, ac primū quidē illa: Quanti nunc uenit triticū in Græcia: Et num superior hyems grauius uos tetigit: Et num holera egent hymbre copiosiore. Sub hæc rogabat: num quis adhuc superesset è Phidiæ genere: Et quā ob causam Atheniēses tot annos Iouialia intermississent: & num in animo haberēt Olympiū suum absoluerē: Et num essent cōprehensi, qui templū Dodonæū sacrilegio spoliassent. Ad ea cum respōdissem: Dic mihi (inquit) Menippe, de me uero quā habent homines opinionē: Quā (inquā) o here, nisi maxime piām & nimirū omniū deorū regem esse te. Ludis tu quidem, inquit. Cæterū ego contentionē illorum probe noui, etiā si nihil fateare. Siquidē fuit olim tēpus, cum illis & uates esse uiderer, & medicus. In summa, unus eram omnia. Tum Iouis plenæ erant, & uix oēs, simul & mortaliū conciones. Pifa ac Dodona splendidæ erant, ac conspiciendæ omnibus. Porrò præ fumo sacrorū, nec attollere oculos mihi licebat. Verum, posteaq; Apollo apud Delphos cōstituit oraculū, Aesculapius medicinæ officinā Pergami, simulatq; Bendidiū natum est in Thracia: Anubis templum in Aegypto: Dianæ apud Ephesios, ad ista quidē concurrūt omnes, solēnes cōuentus celebrant: Hecatombas offerunt, mihi uero tanq; ætate defecto, abunde magnū honorē habuisse se putant, si solido quinquēnio sacrificarint in Olympia. Proinde uideas aras meas frigidiores, q̄ sint uel Platonis leges, uel Chryssippi syllogysmi. Huiusmodi quæpiā cōfabulati, in eum peruenimus locum, ubi cōfessus erat ad exaudienda uota. Erant autē ordine sitæ fenestræ, cuiusmodi sunt ora puteorū, habentes opercula, iuxta unam quanq; sella posita erat aurea. Itaq; Iuppiter cum ad primā assedisset, detractō operculo, præbuit sese petentibus. Optabāt autem ex omni undiq; terra, diuersa, uariacq;. Nam ipse quoq; admotis pariter aurib; simul audiebā uota. Erant autē huiusmodi. O Iuppiter, cōtingat mihi regnū. O Iuppiter, contingat cepas & allia mihi puenire. O Iuppiter, utinā pater mihi breui moriatur. Rursus alius aliquis dicit: Utinā existam hæres uxoris: Utinā nemo resciscat me struxisse insidias fratri. Cōtingat mihi uincere litem, coronari Olympia. Porrò ex his qui nauigabāt, hic optabat ut spiraret Boreas, ille ut Nothus: Agricola optabat pluuiā, contra fullo solem. At Iuppiter audiens, & singula uota diligenter expendens, non omnibus pollicebatur.

Verum hoc concessit Saturnius, abnuuit illud.

Nam

DES. ERAS
 illa uota per se
 erant. Rursus in qua
 illa ad cœlum accē
 uerant. Et tunc
 uocant pollicente
 in deadem con illud
 p̄ Pythias, sup
 uis uota propon
 illam. & ad leuā
 uentibus dabat op
 uolunt Epiorum
 esse transitū, de d
 ita ad sacrificiū fe
 uerbat Ioui nome
 illis his, uentis & l
 uas pluito, apud
 era sepe in Lydia
 uocant. Tum in Cap
 uadem omnibus sen
 uerant dō. Iam enim
 uacillare iuxta E
 uolios illos & ancit
 uerunt. Hercules
 uerunt & ambro
 uelle Ganymede
 um auertere ocul
 u uindicta. Di
 uerunt, ut ego illic
 uia uita uerum
 ue uero quidē uel
 uerunt: ad hæc languit
 uerunt uita uerunt
 uerunt salubra. & No
 uas nobis uerunt
 uerunt fami uerunt
 At reliqui nocte
 Dormibant, me
 uerunt meū animo
 uerunt Apollini tā
 uerunt uix in cœlo.

Nā iusta uota per os fenestræ sursum admittebat, admissa ad dextrā statuens. Rursus iniqua remittebat irrita, flatu deorsum redigens, ne possint ad cœlum accedere. Super uno quodam uoto uidebam illum etiam ambigentē. Etenim, cum essent duo, qui diuersa peterent: æquales uictimas pollicitantes: non inueniebat utri potius annueret. Itaq; iam Academicon illud illi accidebat, ut nihil statuere posset. Verū exemplo Pyrrhonis, suspensus hærebat etiam, ac considerabat. Porro, cū iam satis uota proponentibus dedisset operam: ad proximam digressus sellam. & ad secundam fenestram, prono capite fœdera feriētibus, ac iurantibus dabat operam. Vbi his quoq; responsum esset, ac Hermodorum Epicureum fulmine cōminuisset: ad proximam deinde sellam sese transtulit, de diuinationibus omnibus & augurijs auditurus. Hinc ad sacrificiorū fenestram transiit, per quod fumus ascendens, denunciabat Ioui nomen uniuscuiusq;, qui rem diuinā faceret. Rursum omisis his, uentis & horis mādabat, quæ facere deberēt. Hodie apud Scythas pluito, apud Libyes fulgurato, apud Græcos ningito. At tu Borea spira in Lydia, Tu Nothe quiesce, Zephyrus Adriani undas concitet. Tum in Cappadociam grandinis mille modi dispersantur.

Tandem, omnibus fermē ordinatis, discedebamus in eum locum ubi cōpotant dii. Iam enim cœnæ tempus erat. Meq; Mercurius arreptum iussit accumbere iuxta Panem, & Corybantes, & Attim, ac Sabaziū, inquilinos istos & ancipites deos. Interea panē exhibebat Ceres, Bacchus uinum, Hercules carnes, mirta Venus, Neptunus Manides: simul interim & ambrosiam & nectar furtim degustabam. Nam optimus ille Ganymedes, ut est hominum amans, si quando conspexisset Iouem auertere oculos, nectaris cyathū unum, nōnunquā etiam duos mihi infundebat. Diū uero, quemadmodū alicubi dixit Homerus, & ipse opinor, ut ego illic conspicatus, neq; frumentū edunt, neq; potant nigrantia uina, uerum ambrosiam apponūt, & nectare inebriant: præcipue uero gaudent uesci sacrificiorū fumo, unā cum ipso nidore, subuolante: ad hæc sanguine uictimarū, quæ sacrificantes aris infundunt. Cæterum inter cœnandum, & Apollo cithara canebat, & Silenus Cordacem saltabat, & Musæ surgētes in medium, tum Hesiodi Theogonias nobis canebant, tum primā ex Pindaricis hymnis odam: deinde omniū saturi requeuimus, quo quisq; sederamus loco, satis uuidi potu.

At reliqui noctem diuicq;, hominesq; per omnem

Dormibant, me nequaquā sopor altus habebat

Verū mecū animo uersabam, cum alia permulta, tū illa præcipue, qui fieret, ut Apollini tāto iam tēpore nō pueniret barba, aut quo pacto nasceret nix in cœlo, quū sol semper adesset, unāq; cōuiuium agitaret.

Ac tum

Ac tū quidē pusillū obdormij, mane uero surgēs Iuppiter, iussit iudici concionē, mox quum adessent omnes, sic farier inquit. Vti uos conuocarem, in causa fuit hospes hic, qui heri aduenit: uerum quum alioqui iam olim mihi fuerit animus cōmunicare uobiscum de philosophis, maximeq; uero à luna, hisq; de quibus illa queritur, commotus, statui haud quāq; diutius prorogare consultationem. Est enim hominū genus, quod non ita pridem in uita fluitare cœpit, iners, contentiosum, gloriæ auidum, iracundū, gulæ studiosum, stultum, fastuosum, contumeliosum: & ut uerbis Homericis dicam,

Telluris inutile pondus.

Isti igitur in sectas diuisi, ac uarijs rationū labyrinthis excogitatis, alij sese Stoicos appellāt, Academicos alij, alij Epicureos, alij Peripateticos: alijs item uocabulis, his multo magis ridiculis. Deinde ubi uenerandū illud uirtutis nomē induerint: tum adductis in altū supercilijs, promissaq; barba, fucato habitu obambulant, detestandos mores secum circumferentes, simillimi nimirum istis Tragœdiarū histrionibus, quibus si personas, stolaq; illam auro sparsam detraxeris, quod superest, id ridiculū est: nempe homunculus septem denarijs ad agonem conductus. Atqui huiusmodi quum sint, mortales quidem uniuersos aspernantur; de dijs uero absurda prædicant, cōtractisq; cœtibus adulescentulorum, quos nihil negocij sit fallere, nobilem illam uirtutem ostentant, & uerborum ambiguitates docent, atq; apud discipulos tēperantiam semper ac modestiam laudant, opes ac uoluptatem execratur: cæterum ubi soli, & apud sese esse cœperint, quid attinet dicere, quāto peius sese ingurgitent, quā immodici sint ad Venerem, quemadmodū autem etiam assium sordes oblingant? Iam illud est omnium grauissimum, quod cum ipsi nihil agant, neq; publicū, neq; priuatum, sed inuutiles ac superuacanei desideant:

Nusquam in consilijs, nusq; numerentur in armis.

Tamē reliquos accusant, ac uirulentis quibusdā dictis cōgerentes, neq; non maledicta quædā meditati, obiurgant, proximisq; cōiutiantur. Adeo, ut is inter hos primas tenere uideatur, qui damosissimus sit, & impudētissimus, & ad maledicendū audacissimus. At sanè si quis istū sine fine ista facientem, uociferantem, & cæteros incusantem percontetur ad hunc modū: Tu uero quid tandem facis? Aut quid per deos dicemus te ad uitam conferre? Nimirum respondebit, si modo recta uerāque fateri uolet, hoc modo: Nauigare quidem, aut agros colere, aut militare, aut artem aliquam aggredi, superuacaneum mihi uideatur. Cæterum clamo, squaléo, frigida lauo, incalceatus per hyemem obambulo, ac ueluti Momus ille, quæ ab alijs geruntur, calumnior. Ac si quis

desiderium sanctorum
in digno. Quod
conuocare, atq; o
diu hoc pondus. Lar
in nam contumeli
sup. dijs esse curæ res
apud illos agatur.
etia quod si femi
inter elarius. Qu
inde expectet mo
res adhibet heri nam
inominibus sint q
in loco loac, frec
omnibus effulmina
genus. At Iuppiter
soli uultis. Omne
in in præsentia san
stati nobis, quatu
no anno. inuente ue
licat atq; supercilijs
de Menippo hanc
no denno redca. à
us dimittit cœtum
inter uesperam de
Arnice, quæ è co
uacarus philoso

si quis diuitum sumptuosius obsonarit, aut amicam habeat: id exquirō atque indignor. Quod si amicorum quispiam aut sodalium, morbo decumbat, curaq; & obsequio egeat, id ignoro. Hoc genus sunt nobis à dijs hæc pecudes. Iam uero qui ex his uocantur Epicurei, uehementer sunt etiam contumeliosi, neq; mediocriter nos mordent; affirmantes neq; dijs esse curæ res mortalium, neq; omnino considerari à nobis quid apud illos agatur. Quas ob res tempus est, ut de his cōsultemus: propterea quod si semel ualeant hæc persuadere ijs, qui sunt in uita, nō mediocriter esuriētis. Quis enim post uobis rem diuinam faciat, cum nihil inde expectet emolumentū? Nam, de quibus luna hos accusat, omnes audistis heri narrantē hospite. Super his consultate, quæ pariter & hominibus sint quàm utilissima, & nobis q̄ minime periculosa. Hæc locuto Ioue, frequens adfremebat concio: mox clamatum est ab omnibus: effulmina, exure, comminue, in barathrum, in tartarum, ut gigantes. At Iuppiter rursus indicto silentio, fient ista, inquit, quæ admodū uultis. Omnes cōminuentur cum ipsa sua dialectica. Quamquam in præsentia sanè fas nō est punire quenq;. Est enim Hieromenia, sicuti nostis, quatuor hos menses. Iamq; inducias pmulgauī. Itaq; pximo anno, ineunte uere, mali male perdētur formidando fulmine. Sic ait, atq; supercilij pater annuit atris.

Porrò de Menippo hæc mihi uidentur, inquit, ut ademptis illi alis, nequando denuo redeat, à Mercurio deferatur hodie in terram. Hæc loquutus dimisit cœtum. Me uero Cyllenius dextra aure suspensum, heri circiter uesperam deposuit in Ceramico. Audisti omnia, omnia, inquam Amice, quæ è cœlo mecum adfero. Quare ab eo iam eadem hæc renunciaturus philosophis in Pœcila inambulantibus.

LVCIANI ICAROMENIPPI FINIS.

DES. ERASMO ROTEROD.

INTERPRETE,